

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Навчально-наукового
інституту «Каразінський інститут
міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ВИРОБНИЧОЇ)»

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>29 – «Міжнародні відносини»</u>
спеціальність	<u>292 – «Міжнародні економічні відносини»</u>
освітні програми	<u>«Міжнародні економічні відносини»</u> <u>«Міжнародна логістика і митна справа»</u>

ННІ: «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Аліна ШОЛОМ, к.екон. н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

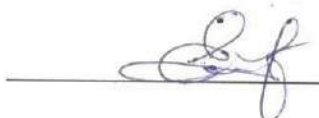
Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики
Протокол № 1 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри

 Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми

 Олена ХАНОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа»

Гарант освітньо-професійної програми

 Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол № 1 від 27 серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії

 Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програму зовнішньоекономічної практики складено відповідно до освітньо-професійних програм

«Міжнародні економічні відносини»

«Міжнародна логістика і митна справа»

підготовки бакалавра

спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

Практика є обов'язковим компонентом програми підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис зовнішньоекономічної практики

1.1. Мета зовнішньоекономічної (виробничої) практики *

Закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами під час навчання; формування у студентів професійних умінь і управлінських навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах; виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

1.2. Основні завдання зовнішньоекономічної (виробничої) практики:

- Дослідити види, напрямки, обсяг і структуру зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) об'єкта практики;
- Ознайомитися з типовими зовнішньоекономічними контрактами, умовами поставок (Інкотермс) та необхідною товаросупровідною документацією.
- Провести аналіз конкурентного середовища та здійснити SWOT-аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
- Виконати індивідуальне навчально-дослідне завдання (наприклад, обґрунтування диверсифікації ЗЕД або розробка бізнес-плану).
- Сформулювати практичні рекомендації щодо покращення ЗЕД та підготувати підсумковий звіт про проходження практики.

1.3. Характеристика зовнішньоекономічної (виробничої) практики

Кількість кредитів: 6 Загальна кількість годин: 180.

Нормативний модуль. Семестр: 6. Вид контролю: залік.

** Зовнішньоекономічна практика студентів заочної форми навчання є імітаційною. Специфіка зовнішньоекономічної (імітаційної) практики полягає в імітуванні реально існуючої економічної системи шляхом створення спеціальних аналогів (моделей), в яких відтворюються принципи організації та функціонування цієї системи. Базою практики студентів заочної форми навчання є кафедра міжнародних економічних відносин. Студенти заочної форми навчання можуть обирати підприємство, яке організовує, здійснює, контролює чи аналізує зовнішньоекономічну діяльність, у системі дистанційної освіти Moodle ХНУ імені В.Н. Каразіна та писати звіт на базі відомостей про нього з мережі Інтернет.*

1.4. Заплановані результати зовнішньоекономічної (виробничої) практики.

ОП «Міжнародні економічні відносини»

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

ОП «Міжнародна логістика і митна справа»

– формування наступної інтегральної компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі міжнародної логістики та митної справи, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень явищ і процесів, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

– формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

– формування наступних фахових компетентностей:

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали (у тому числі митного регулювання) при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, у тому числі логістичної діяльності.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

ФК17. Здатність здійснювати операції у сфері міжнародних перевезень та управлінні потоками.

ОП «Міжнародні економічні відносини»

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

ОП «Міжнародна логістика і митна справа»

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

РН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин, зокрема, міжнародній логістиці, для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

РН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

РН26. Уміти використовувати знання функціональних галузей міжнародної логістики для аргументованого прийняття рішень стосовно оперативного та поточного управління окремими ланками логістичних ланцюгів та виконання комплексних логістичних функцій.

РН27. Розуміти й мати навички з планування й виконання постачальницької, виробничої, збутової, транспортної, складської, митної діяльності на національному та міжнародних ринках.

2. Зміст та організація проведення зовнішньоекономічної (виробничої) практики

Під час проходження зовнішньоекономічної (виробничої) практики студенти повинні виконати такі завдання:

- всебічно дослідити об'єкт практики, структуру та функції його підрозділів, їх взаємозв'язок;
- ознайомитися з продуктом, який реалізує компанія/підприємство;
- встановити кількість і кваліфікацію персоналу;
- ознайомитися з технологіями, що використовуються на підприємстві на всіх циклах здійснення господарської діяльності;
- ознайомитися з законодавчими і нормативно-правовими документами, що встановлюють правовий статус та регламентують діяльність організації;
- розглянути податкові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності об'єкта практики;

- дослідити та проаналізувати основні види та напрямки зовнішньоекономічної діяльності об'єкта практики, виявити особливості її організації та здійснення;
- ознайомитися з основними документами, які дозволяють об'єкту практики здійснювати зовнішньоекономічну діяльність;
- ознайомитися з типовими контрактами на проведення зовнішньоекономічної операції, їх основними умовами та товаросупровідною документацією, яка використовується при цьому;
- вивчити фінансові показники господарської діяльності;
- ознайомитися з посадовими обов'язками менеджера ЗЕД;
- проаналізувати конкурентне оточення об'єкта практики;
- виявити сильні та слабкі сторони (провести SWOT-аналіз зовнішньоекономічної діяльності) об'єкта практики;
- сформулювати рекомендації щодо поліпшення здійснення зовнішньоекономічної діяльності об'єкта практики;
- виконати індивідуальне навчально-дослідне завдання (одне з запропонованих керівником практики від вищого навчального закладу);
- підготувати звіт з виробничої (зовнішньоекономічної) практики.

Загальну організацію практики здійснює керівник практики, призначений завідувачем кафедри. Студенти виходять на практику згідно з наказом університету. У наказі зазначається вид практики, терміни і місце її проходження, розподіл та закріплення студентів за керівниками практики від кафедри, строки проведення заліку тощо. Перед початком практики студентам видається індивідуальне завдання, пояснюється порядок проходження практики і вимоги до складання звітної документації, обов'язково проводиться інструктаж з техніки безпеки. Після закінчення практики студенти готують і захищають звіт відповідно до вимог, встановлених цією програмою.

Після укладання договору з базою практики студент денної форми навчання отримує направлення на практику, яке є підставою для його зарахування на підприємстві – базі практики. Студент повинен прибути на базу практики не пізніше 9-ї години першого її дня (якщо інше не погоджено з керівником підприємства бази практики), назватися керівнику підприємства й керівнику практики, у відділі кадрів оформити наказ про зарахування, пройти усі види інструктажу з техніки безпеки та охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього розпорядку. З керівником практики узгоджується графік проходження виробничої практики, в якому конкретизуються завдання, строки їх виконання та інші необхідні умови.

Не пізніше як через три дні після прибуття у вищий навчальний заклад надсилається повідомлення про прибуття студента на підприємство (організацію, установу) згідно з направленням і початок практики, що засвідчує прибуття студента на практику. У повідомлення про прибуття вказується посада, на яку призначений студент, та його керівник практики відповідно до наказу підприємства, установи, організації.

Під час проходження зовнішньоекономічної (виробничої) практики студент повинен систематично вести щоденник практики, який надається кафедрою перед початком практики. У разі відсутності щоденника практика не може бути зарахована. Щоденник практики є документом, який засвідчує етапи проходження практики і якість виконання окремих завдань:

- на другій сторінці керівником практики мають бути вказані дати прибуття і відбуття з практики (засвідчене особистими підписами і печаткою підприємства);
- у першому розділі відображається календарний графік проходження практики;
- у другому розділі студент має вести робочі записи протягом проходження практики.
- у третьому розділі надається відгук і оцінка роботи студента на практиці від керівника практики від підприємства, організації чи установи. Відгук має містити характеристику студента та якість виконання поставлених перед ним задач, а також має надавати власну

оцінку, на яку заслуговує студент-практикант. Відгук має бути засвідчений особистим підписом керівника практики та печаткою організації;

– на останній сторінці надається висновок керівника практики від кафедри про роботу студента.

У визначений термін заповнений щоденник разом зі звітом подається на кафедру керівнику практики, який переглядає його та складає власний відгук.

Перед початком практики студентам заочної форми навчання надається доступ до курсу із зовнішньоекономічної (виробничої) практики у системі дистанційної освіти Moodle ХНУ імені В.Н. Каразіна, де міститься програма практики та можна обрати підприємство – базу практики та індивідуальне завдання.

Навчання в умовах обставин непереборної сили здійснюється відповідно до наказів і розпоряджень ректора за змішаною формою або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі, режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4516>

3. Вимоги до баз зовнішньоекономічної (виробничої) практики

Практика студентів денної форми навчання проводиться на базах практики, якими можуть бути підприємства приватної, державної чи колективної форми власності, спільні підприємства, філії та представництва зарубіжних компаній в Україні (зовнішньоекономічні або прирівняні до них відділи); організації і установи, які організують, здійснюють, контролюють чи аналізують зовнішньоекономічну діяльність.

Базами практики можуть також бути державні установи: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство закордонних справ України; обласні державні адміністрації, міські ради, торгово-промислові палати, Державні податкові адміністрації; профільні Держкомітети та ін.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри підбирати для себе місце проходження практики. У разі неможливості самостійного підбору бази практики, студент має звернутися до керівника практики від кафедри.

З базами практики студентів денної форми навчання обов'язково завчасно укладаються договори на її проведення, які мають бути надані на кафедру керівникові практики до початку практики.

4. Індивідуальні завдання з практики

Кожен студент перед початком практики отримує індивідуальне завдання у системі дистанційної освіти Moodle ХНУ імені В.Н. Каразіна індивідуальне завдання: надати обґрунтування диверсифікації зовнішньоекономічної діяльності підприємства; розробити бізнес-план залучення іноземних інвестицій на підприємство; розробити алгоритм залучення пільгового іноземного кредиту на підприємство під реалізацію певної програми.

5. Вимоги до звіту про зовнішньоекономічної (виробничої) практику

Звіт повинен показати вміння студента практично оцінювати ефективність роботи конкретної організації. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

Особлива увага повинна приділятися безпосередньо зовнішньоекономічній діяльності підприємства. Зокрема, студент повинен проаналізувати:

- 1) види зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві бази практики;
- 2) типову структуру контрактів на здійснення зовнішньоекономічних операцій;

3) обсяг, структуру (товарну і географічну), динаміку зовнішньоекономічної діяльності бази практики;
 4) базові умови поставок товарів чи послуг;
 5) транспортне забезпечення здійснення експортно-імпортних операцій;
 6) організаційні форми торгово-посередницьких операцій і роботу посередників (якщо є);

7) умови функціонування на іноземних ринках;
 8) рівень конкуренції;
 9) можливість залучення іноземних інвестицій та ін.

Звіт про проходження практики має містити:

1. Титульну сторінку
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основну частину.
5. Висновки.
6. Додатки (якщо є).
7. Презентацію.

6. Підведення підсумків зовнішньоекономічної (виробничої) практики

Звіт приймається у вищому навчальному закладі в останній день практики (в окремих випадках, погоджених з керівником практики, – протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики) і перевіряється керівником практики від кафедри. У разі відповідності звітної документації вимогам програми і методичних рекомендацій студент допускається до захисту звіту.

Якщо звіт виконано не в повному обсязі, матеріали повертаються студенту на доопрацювання.

Студенти заочної форми навчання завантажують звіт та презентацію у систему Moodle ХНУ імені В.Н. Каразіна у встановлені терміни для перевірки керівником практики.

Звіт з практики в обов'язковому порядку захищається студентом на підсумковій конференції керівнику практики й комісії, призначеній завідувачем кафедри.

У разі ненадання звіту, щоденника, чи невиконання індивідуального завдання, відсутності характеристики чи інших обов'язкових документів, або одержання незадовільної оцінки за результатами захисту практики студент має право на повторний захист протягом 30 днів семестру після проведення підсумкової конференції з практики.

У разі запровадження жорстких обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість захистити звіт з практики на підсумковій конференції **дистанційно в системі Zoom.**

Остаточні підсумки практики підбиваються на підсумковій звітній конференції студентів.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри.

7. Критерії оцінювання результатів зовнішньоекономічної (виробничої) практики

Під час виконання завдань практики використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах практики застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час виконання індивідуальних завдань, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних, проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Проходження зовнішньоекономічної (виробничої) практики студентом оцінюється за такими критеріями:

90–100 балів ставиться якщо звітна документація подана вчасно, звіт складений згідно з вимогами програми практики; всі питання розкриті повністю, індивідуальне завдання виконано на бездоганному рівні; студент вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; звіт захищено бездоганно, на усі питання надані вичерпні відповіді, в матеріалі орієнтується вільно; характеристика практиканта від керівника практики відмінна.

80–89 балів студент отримує якщо звітна документація подана вчасно, звіт складений згідно з вимогами програми практики; виконані всі завдання, але можуть бути незначні помилки і зауваження, індивідуальне завдання виконано на високому рівні, захищено дуже добре, на усі питання студент відповідає в повному обсязі, в матеріалі орієнтується вільно; характеристика практиканта від керівника практики відмінна чи позитивна.

70–79 балів ставиться якщо звітна документація подана невчасно, звіт складений згідно з вимогами програми практики; розкрито більшість питань, індивідуальне завдання виконано, але з окремими помилками і недоліками, оформлено і захищено на високому рівні, на питання надані відповіді; характеристика практиканта від керівника практики позитивна.

60–69 балів ставиться якщо звіт та щоденник подано невчасно, більшість завдань не розкрито, виконання індивідуального завдання має 14 формальний характер, звіт і щоденник оформлені недбало, при захисті звіту студент невпевнений у відповідях, не має твердих знань; характеристика від керівника практики в цілому задовільна.

50–59 балів студент отримує якщо звіт та щоденник подано невчасно, усі завдання виконано формально, звіт і щоденник оформлені недбало, при захисті звіту студент невпевнений у відповідях, не має твердих знань; характеристика від керівника практики задовільна.

0–49 балів – студент не представив звіт та щоденник або представив звіт та щоденник невчасно, не відповідає на питання щодо бази практики, майже не орієнтується в звіті, не може захистити звіт, практичні навички не сформовані; характеристика від керівника практики незадовільна.

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Під час оцінювання звіту з практики обов'язково враховується оцінка – характеристика керівника від бази практики (до 50 балів), вчасність представлення до захисту звітної документації, охайність її оформлення та повнота й правильність виконання завдань (до 40 балів), вміння презентувати та захистити свої практичні надбання (до 10 балів).

Сумарна оцінка за практику виставляється за такою системою:

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
0–49	не зараховано

9. Рекомендована література

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04 1993 р. №93, вимоги Міжнародного стандарту якості ISO 9001:2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>
3. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. (Введено в дію: рішення Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від 19 червня 2026 року №10) URL: <https://rada.karazin.ua/public/uploads/2026/06/10-%D0%A0%D1%96%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-last.pdf>
4. Зовнішньоекономічна (виробнича) практика : програма та методичні рекомендації до виконання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародна логістика і митна справа» [Електронний ресурс] / уклад.: А. С. Зайцева, А. С. Поліванцев, А. С. Шолом. – Харків :

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026. – 30 с. (PDF) URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26676>

5. Зовнішньоекономічна (імітаційна) практика : програма та методичні рекомендації до виконання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної (дистанційної) форми навчання освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» [Електронний ресурс] / уклад.: А. С. Зайцева, А. С. Поліванцев, А. С. Шолом. – Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2026. – 29 с. (PDF) URL: <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/26675>